

ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ. (Α΄ ΟΜΑΔΑ)

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 6 Απριλίου 2014

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

«Η απρόσωπη σύνταξη»: ένα πρόβλημα ανθρώπινης προσέγγισης

«Κοινωνία της Μοναξιάς» ένα οξύμωρο σχήμα, που, επειδή είναι μια πραγματικότητα, εκφράζει με παραστατικότητα το μεγάλο πρόβλημα της εποχής μας. Δείχνει το μεγάλο μας «κατόρθωμα» να ενώσουμε δυο λέξεις με τόσο διαφορετικό νόημα: την κοινωνία, που σημαίνει επικοινωνία, και τη μοναξιά που σημαίνει απομόνωση, αποξένωση, έλλειψη επικοινωνίας. Έτσι αυτό που σήμερα ονομάζουμε κοινωνία, από σύνολο συνδεδεμένων λειτουργικά ανθρώπων, γίνεται σύνολο μοναξιάς. Ρίξαμε το καράβι της ανθρωπιάς στα βράχια κάποιου έρημου νησιού. Δεν επικοινωνούμε με ανθρώπινο τρόπο ούτε και στην έχθρα μας. Αντιπαθούμε τους συνανθρώπους μας όχι γι' αυτό που είναι αλλά γι' αυτό που είμαστε. Σκεπτόμαστε το διπλανό μας, μόνο όταν τον ζηλεύουμε και τον φθονούμε. Ο λόγος μας έχασε την επικοινωνιακή, συνδετική λειτουργία του. Ένα απλό «δυστυχώς» δε σημαίνει απόκριση και ανταπόκριση.

«Γείτονα έχεις, Θεόν έχεις», έλεγαν παλιά. Σήμερα πια δεν έχουμε γείτονες, έχουμε συνοίκους. Κι ο Θεός φαίνεται δεν αντέχει μέσα στο συνωστισμό του συνοικισμού, όπου οι άνθρωποι είναι πολλοί και η επικοινωνία λίγη. Αυτό φέρνει το θάνατο της ψυχής, ένα θάνατο διαφορετικό από το φυσικό, αλλά ανεπανόρθωτο, όπως κάθε θάνατος. Κι όμως στην πολιτισμένη κοινωνία μας υπάρχει περίθαλψη. Όντως, στα νοσοκομεία, στα νηπιαγωγεία, στα γηροκομεία παρέχεται φροντίδα, μα όχι αγάπη. Στις αποσκευές μας δεν υπάρχει χώρος για ένα τόσο μεγάλο φορτίο. Κι όμως κάπου πρέπει να συναντηθούμε. Όλοι μας είμαστε φτιαγμένοι από το ίδιο υλικό κι όλοι μας κάποτε θα ξαναβρουμε αυτό που ήμαστε προτού γίνουμε ό,τι είμαστε τώρα [...]

Προς το παρόν αυτό που εξατμίζεται είναι το συναίσθημα κι αυτό είναι που κάνει στεγνές τις ψυχές των νέων. Χαρακτηριστικό της σημερινής νεολαίας είναι η μελαγχολία, που τσακίζει τα φτερά της ψυχής. Έτσι οι νέοι αντί ν' ανοίξουν τα φτερά τους και να πετάξουν ψηλά, περιορίζονται σ' ένα στενό χώρο προβληματισμού και αδιεξόδου, με αποτέλεσμα τις φοβερές ανησυχίες για το αύριο. Και καθώς η νεολαία πέζεται, συμπιέζεται, καταπιέζεται από κάθε λογής καταστάσεις, ξεσπάει, μην αντέχοντας τη συσσώρευση τόσων ανάμικτων συναισθημάτων, με χαρακτηριστικές

εκδηλώσεις την εγκατάλειψη του σπιτιού ή τη φυγή σε πιο αποφασιστικές για την καταστροφή «λύσεις», όπως τα ναρκωτικά και η αυτοκτονία.

[...] Τελικά συμβαίνει να μην υπάρχει άνθρωπος, ενώ υπάρχουν άνθρωποι. Ο καθένας μας είναι μια σύμπτωση ανάμεσα σ' εκατομμύρια άλλες συμπτώσεις. Δεν πιστεύουμε πια στην αξία του ανθρώπου. Όταν λέμε τιμή, δεν εννοούμε την τιμή του αλλά το πόσο πουλιέται. Έτσι ο άνθρωπος συγκαταλέγεται στην κατηγορία των πραγμάτων. Δεν είναι επώνυμη υπόσταση, με προσωπική ιστορία και ιδιαιτερότητα, αλλά μονάδα ενός ομοιογενούς συνόλου μ' ένα μόνο χαρακτηριστικό: την απροσωπία. Όλοι τοποθετούνται στον κόσμο «της απρόσωπης σύνταξης».

Είναι γεγονός πως ζούμε σ' έναν άφιλο κόσμο. Χιλιάδες γυάλινα μάτια μας κοιτούν. Δεν υπάρχουν φίλοι υπάρχουν γνωστοί. Αυτοί οι τυπικοί γνώριμοι μπορεί να μας εξυπηρετούν, δεν μπορούν όμως να γεμίσουν το κενό της μοναξιάς. [...]

Σήμερα, βέβαια, δεν υπάρχουν Ροβινσώνες σε κάποια απομακρυσμένα νησιά. Υπάρχουν, όμως οι Ροβινσώνες των πολυάνθρωπων πόλεων. Αυτοί έχουν περισσότερο κι από το ναυαγό την ανάγκη από ένα απαλό, γεμάτο αγάπη χέρι, που θα τους χαρίσει ένα χάδι, έτσι αυθόρμητα, χωρίς υπολογισμούς. Η κοινωνία μας κολυμπάει στη θάλασσα της μοναξιάς. Ζούμε σαν ναυαγοί κι αναζητούμε σανίδα σωτηρίας. Γύρω μας αναρίθμητα συντρίμια, μα κανένα αποκούμπι. Κι όταν εμείς αποφασίζουμε να ζητήσουμε βοήθεια, να «εκπέμψουμε S.O.S.» - όπως γράφουν οι νεαροί στους τοίχους της Αθήνας - θ' αντιληφθούμε έκπληκτοι ότι κι ο άλλος, απ' τον οποίο αποτραβηχτήκαμε, έχει την ανάγκη μας. Μένει ν' αποφασίσουμε, αν θ' απλώσουμε τα χέρια.

Καργάκος Ι. Σαράντος

(Προβληματισμοί, Ένας διάλογος με τους νέους, τόμος Ε', σελ. 183-189)

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100–120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. «Τελικά συμβαίνει να μην υπάρχει άνθρωπος, ενώ υπάρχουν άνθρωποι». Σε μια παράγραφο 100-110 λέξεων να σχολιάσετε την παραπάνω άποψη του συγγραφέα.

Μονάδες 10

B2. Ποιον τρόπο και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο του κειμένου «Σήμερα, βέβαια, ... αν θ' απλώσουμε τα χέρια»; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας εντοπίζοντας τα συγκεκριμένα χωρία.

Μονάδες 6

- B3. Να βρείτε μέσα στο κείμενο τέσσερα παραδείγματα ποιητικής χρήσης του λόγου.
Μονάδες 4
- B4. Ποια είναι η συλλογιστική πορεία που ακολουθεί ο συγγραφέας στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου «Τελικά συμβαίνει ... της “απρόσωπης σύνταξης”»; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
Μονάδες 5
- B5. α. Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις, χωρίς να αλλάξει το νόημα του κειμένου: **κατόρθωμα, απόκριση, περίθαλψη, συγκαταλέγεται, αποκούμπι.**
Μονάδες 5
- β. Να εντοπίσετε την ετυμολογία των παρακάτω λέξεων και με το τελευταίο συνθετικό τους να σχηματίσετε από μια νέα συνθετή λέξη: **διαφορετικό, επικοινωνία, εκδηλώσεις, σύνταξης, άφιλο.**
Μονάδες 5
- Γ1. Ο συγγραφέας προβληματίζεται για το θέμα της έλλειψης επικοινωνίας και γενικότερα κρίσης των ανθρώπινων σχέσεων. Σε ένα άρθρο που θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας να επισημάνετε τους παράγοντες που ενισχύουν το φαινόμενο αυτό στις μέρες μας και τις επιπτώσεις του στην ατομική και κοινωνική ζωή του ανθρώπου. Τέλος να προτείνετε τρόπους με τους οποίους το σχολείο μπορεί να βοηθήσει τους νέους να ξεπεράσουν τη συγκεκριμένη κρίση. (500 – 600 λέξεις)
Μονάδες 40

Καλή
Επιτυχία!